

Förundersökning i Folkeslunda

Arkeologisk schaktningsövervakning 2022

Folkeslunda (L1955:1871 m fl), Folkeslunda 15:1, Långlöt lyrka 1:1, Långlöt socken,
Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

Cecilia Ring

Arkeologisk rapport 2022:21

MUSEIARKEOLOGI SYDOST
– en del av Kalmar läns museum

Förundersökning i Folkeslunda

Arkeologisk schaktningsövervakning 2022

Folkeslunda (L1955:1871 m fl), Folkeslunda 15:1, Långlöt lyrka 1:1, Långlöt socken,
Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

Författare
Copyright
Redaktion
Kartor

Cecilia Ring
Kalmar läns museum 2022
Johan Åstrand, Stefan Siverud
Publicerade i enlighet med tillstånd
507-98-2848 från Lantmäteriverket
Kalmar läns museum
1400-352X

Förlag
ISSN

Abstract

Keywords: Öland, Långlöt, grave fields, hearth, Iron Age

As E.ON Energidistribution AB has been replacing airborne electricity lines with underground wires, Museum Archaeology Southeast/Kalmar County Museum has conducted an archaeological investigation within two properties, Folkeslunda 15:1 and Långlöts kyrka 1:1, in Långlöt parish on Öland. Excavation monitoring was decided by the County Administrative Board of Kalmar County as large parts of the lines were to be dug

down through or in direct connection to ancient remains. It was mainly solitary graves, burial grounds and settlements that could be affected.

During the investigation, one hearth was found, otherwise large parts of the surfaces area were either already examined or disturbed. The hearth was dated to Late Bronze Age - Pre-Roman Iron Age.

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	9
Topografi och fornlämningsmiljö	10
Syfte och frågeställningar	13
Metod och genomförande	14
Resultat	18
Tolkning och åtgärdsförslag	20
Referenser	22
Tekniska och administrativa uppgifter	23
Bilagor	24

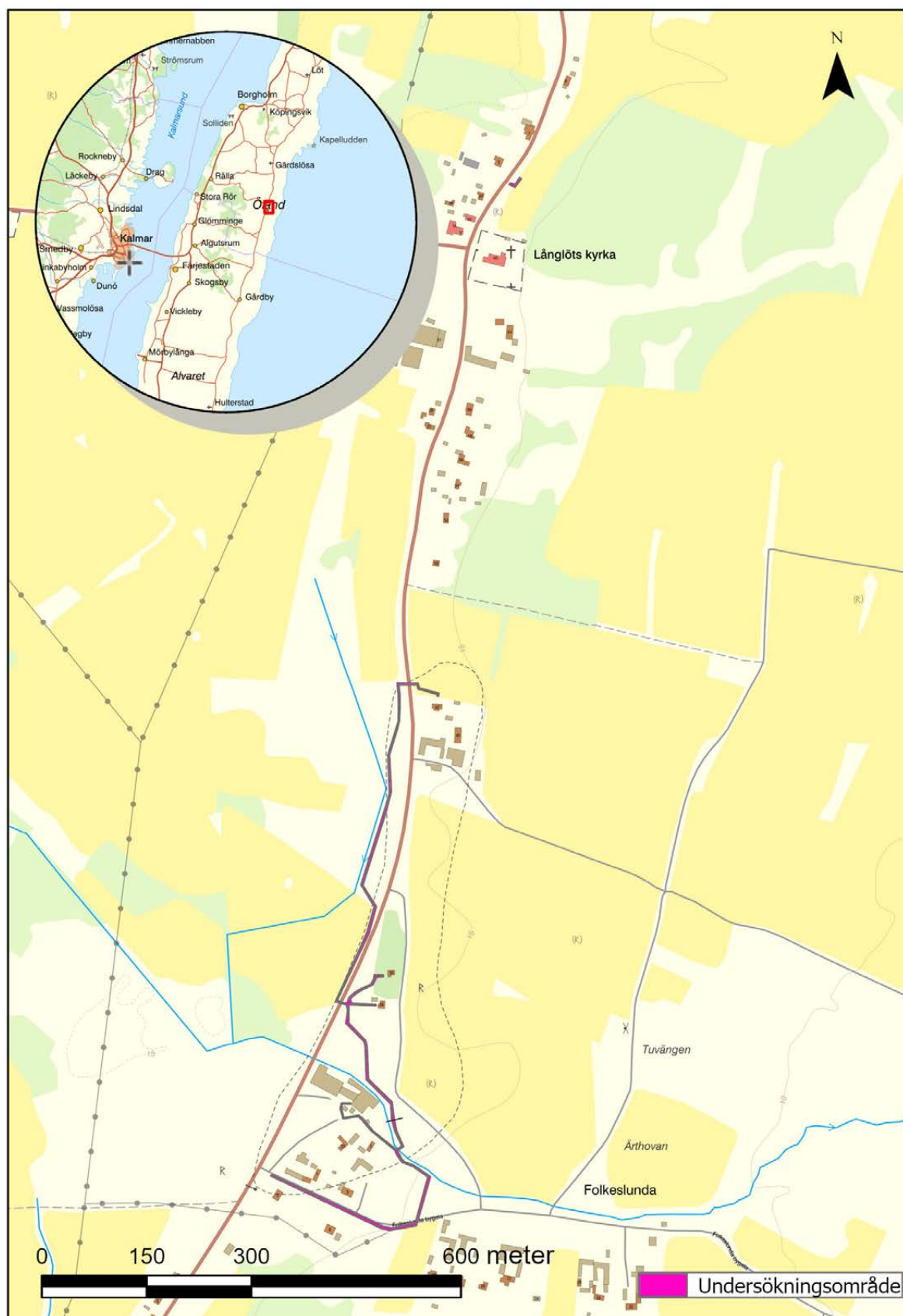
Karta över Kalmar län med platsen markerad.

Sammanfattning

Då E.ON Energidistribution AB hade för avsikt att förstärka och bygga om elnätet genom att ersätta luftburna elledningar med nergrävda ledningar så har Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum genomfört en arkeologisk förundersökning genom schaktningsövervakning inom två fastigheter, Folkeslunda 15:1 och Långlöts kyrka 1:1, i Långlöts socken på Öland. Schaktningsövervakningen beslutades av Länsstyrelsen i Kalmar län då stora delar av ledningarna skulle grävas ned inom, eller i direkt anslutning till, registrerade fornlämningar. Främst var det gravar, gravfält och boplatser som kunde påverkas.

Vid förundersökningen påträffades en härd i övrigt var stora delar av ytorna antingen redan undersökta eller omgrävda. Härden daterades till perioden yngre bronsålder och tidig förromersk järnålder

Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum anser har inte ansett det nödvändigt med ytterligare antikvariska insatser inom den aktuella ledningssträckan.

Figur 1. Förundersökningsområdena i Folkeslunda, Långlöt socken på östra Öland utmärkta på kartan.

Inledning

Under sex dagar i januari och februari, 2022, genomförde Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum en arkeologisk förundersökning genom schaktningsövervakning vid Folkeslunda, Långlöt socken på Ölands östra sida (fig. 1). Schaktningsövervakningen genomfördes inför nedgrävandet av elledningar i samband med att E.ON Energidistribution AB har för avsikt att förstärka och bygga om elnätet. De ledningar

som skulle grävas ner berörde främst två registrerade fornlämningar. Ett mindre gravfält norr om Långlöts kyrka L1957:411. Det andra låg inom byn Folkeslunda där schaktningen kom att gå genom större delen av platsen för det registrerade gravfältet L1955:1871 (I gravfältet ingår flera fornlämningsnummer som L1957:1879, L1957:486, L1955:1880 och L1955:1881 med flera). Gravfältet undersöktes till stora delar under åren 1969–73.

Topografi och fornlämningsmiljö

Långlöts socken ligger nästan mitt på Öland vid den östra kusten. Socken består av odlingsbygd i öster med lövskogsdungar och alvarsmark i väster. Strax norr om Långlöts kyrka är gravfält, L1957:411, som är 80 x 20 m stort (fig. 2) registrerat. Gravfältet påträffades i samband med en materialtäkt för kyrkogårdsutfyllnad 1893 och då undersöktes sex gravar av lektor F J Baehrendtz (Lundh & Rasch 1991). Vid en arkeologisk förundersökning, år 1989, i samband med byggnation på kyrkogården direkt söder om gravfältet, påträffades inget av antikvariskt intresse.

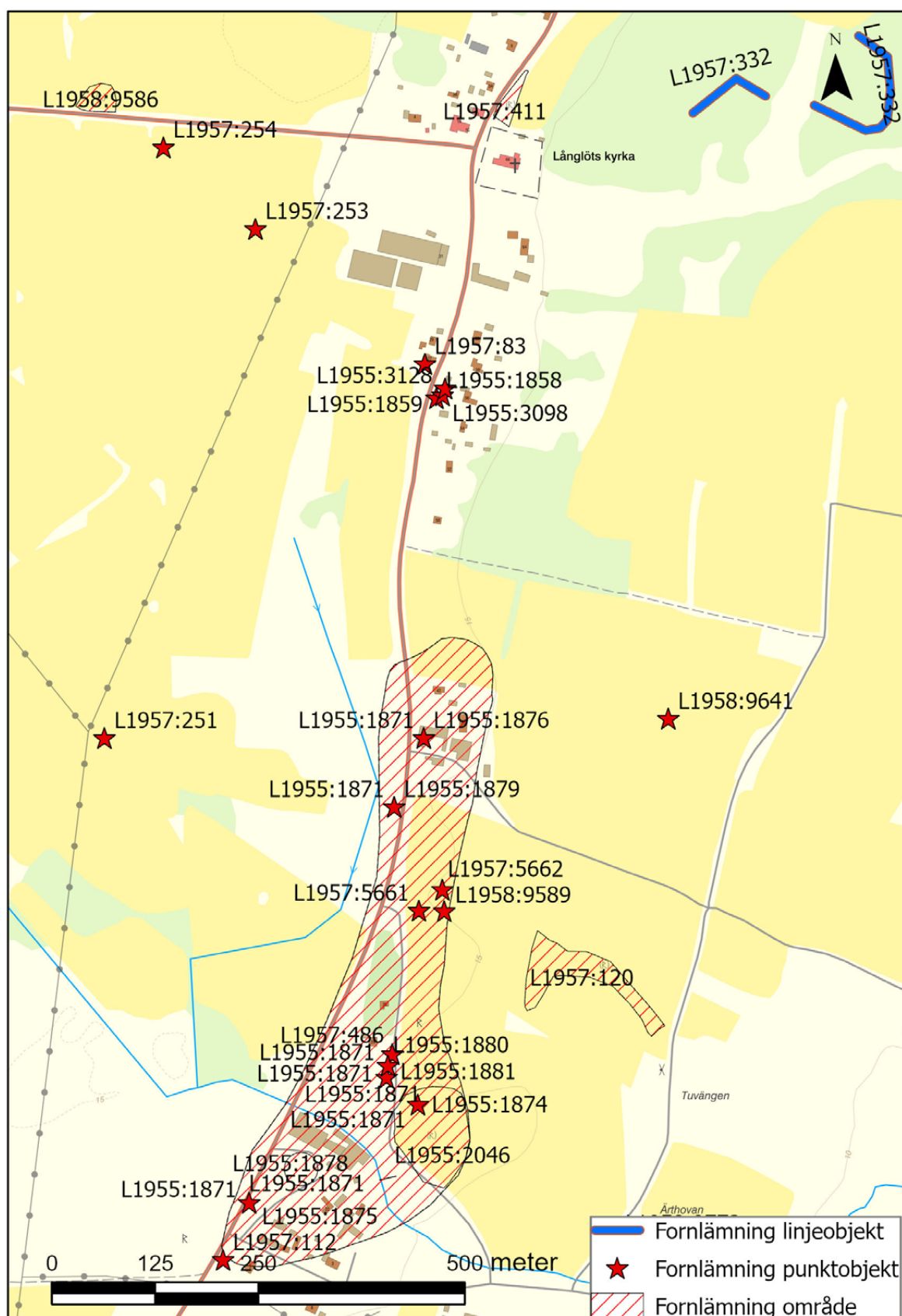
I den södra delen av socknen ligger det stora gravfältet i Folkeslunda, L1955:1871. Gravfältet är

beläget på krönet av Ancyclusvallen ca 17 m ö h och består av flera olika gravanläggningar. I gravfältet ingår flera fornlämningsnummer som L1957:1879, L1957:486, L1955:1880 och L1955:1881 med flera. Totalt har man undersökt 160 gravar på gravfältet (Lundh & Rasch, 1991). Stora delar av gravfältet undersöktes mellan åren 1969–1973 då vägverket skulle bygga om vägen vid Folkeslunda. Då undersöktes och dokumenterades 122 gravar. I övrigt så har bara mindre undersökningar genomförts på platsen (Lundh & Rasch 1991). Gravformerna inom gravfältet varierade med brandgravar och skelettgravar där skelettgravskicket var dominerande. Gravfältet har använts under en lång tid och där fanns både runda, rektangulära och

Lämningsnr	Lämningsnr
L1955:1858	Stensättning
L1955:1859	Stensättning
L1955:1871	Gravfält
L1955:1874	Grav - uppgift om typ saknas
L1955:1875	Grav - uppgift om typ saknas
L1955:1876	Flatmarksgrav
L1955:1878	Stensättning
L1955:1879	Grav - uppgift om typ saknas
L1955:1880	Flatmarksgrav
L1955:1881	Grav - uppgift om typ saknas
L1955:3098	Stensättning
L1955:3128	Stensättning
L1957:83	Flatmarksgrav

Lämningsnr	Lämningsnr
L1957:112	Vägmärke
L1957:120	Boplats
L1957:251	Fyndplats
L1957:253	Fyndplats
L1957:254	Fyndplats
L1957:332	Hägnad
L1957:411	Gravfält
L1957:486	Fornlämningsliknande lämning
L1957:5661	Fyndplats
L1957:5662	Fyndplats
L1958:9589	Fyndplats
L1958:9641	Fyndplats

Tabell 1. Tabell över fornlämningar i närområdet

Figur 2. Fornlämningar i närområdet till schaktningsövervakningen.

kvadratiska stensättningar representerade. De runda stensättningarna kunde hänföras till tiden romersk järnålder medan de rektangulära daterades till vikingatid. Även resta stenar, hållkistor och urnegravar fanns på platsen. Sammanlagt och i övervägande majoritet var skelettgravar i nedgrävning som räknades till 49 på gravfältet (Lundh & Rasch 1991). Dessa skelettgravar låg ofta djupt, upp till 1,5 m ner i Ancylusvallen och få av gravarna hade bevarade markeringar ovan jord (Lundh & Rasch 1991). Barngravarna såg lite annorlunda ut. De var markerade med en eller tre stenar ovan jord och sedan placerade i en tråkista, under en kalkstensflisa eller i en svepning av något slag.

Den mest intressanta graven på gravfältet var, L1955:1878, som kallas för "Wälters sten". Det är en rund stensättning, ca 40 meter i diameter, med ett kärnröse på 20 m i diameter (L1955:1878). Lite öster om centrum av kärnröset ligger en stor sten som väger nio ton. Det är ett flyttblock av rosa granit med tre inhuggna skålgropar (Lundh & Rasch 1991). I gravanläggningen var femton individer begravda. Bara storleken på graven i sig gör anläggningen speciell, men den verkar också ha haft en speciell roll på gravfältet under vikingatiden. Det förefaller som att man har velat begrava sina döda i närheten av graven med det stora blocket, men utanför stenpackningen (Lundh & Rasch 1991:288f). I mitten av graven fanns en kvinnograv. Det var en brandgrav och kvinnan hade fått med sig ett rikt gravmaterial i form av keramik, en synål, en kam, ljusgrönt

glas med guldfolie, en bronsfibula samt järn och bronsfragment. Graven daterades till senromersk järnålder/tidig folkvandringstid. Runt graven, i stensättningens brätte, fann man skelett från fjorton spädbarn. Efter att ha ¹⁴C-daterat barnskeletten fann man att dessa var samtida med den kremerade kvinnan i primärgraven (Lundh & Rasch 1991). Redan på 1600-talet tecknade J. Rhezelius ner en sägen om stenen vid sitt besök på Öland. Sägner talar om en jätte vid namn Wälter och hans jättinna som skulle bestämma vad som var Ölands mittpunkt. De gick till var sin ände av ön och skulle kasta sten till mitten. Först kastade de småsten så röset bildades och sedan kastade de det stora klotet så det hamnade uppe på röset. Skålgroparna förklarades av att det var avtryck efter jättens fingrar.

I den sydöstra delen av gravfältet, norr om byn Folkeslunda, har det också påträffats fynd av boplatsskikt (L1955:2046). Boplaten, med okänd utbredning, framkom vid undersökningen av gravfältet (Lundh & Rasch 1991). Under de gravar som undersöktes låg ett flygsandslager och under det framkom ett kulturlager med hård och stenpackning. Fynd av ben, ett par krukskärvor samt ett flintavslag påträffades. Fynden gick inte att datera vid undersökningstillfället.

Vid inventeringen på 1970-talet samt vid Ölandsprojektets inventering i mitten av 1990-talet har det inom utsträckningen för gravfältet påträffats ett flintavslag, en bronsnål och en glasflusspärla (L1958:9589, L1957:5661 och 1957:5662).

Syfte och frågeställningar

Syftet med förundersökningen var enligt Länsstyrelsens förfrågningsunderlag att beskriva fornlämningens utbredning samt med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera fornlämningen i de schakt som berörde anläggningar. Om anläggningar, främst anläggningar i form av gravar,

skulle påträffas skulle schaktningen styras bort från dessa i största möjliga mån. Var inte detta möjligt skulle Länsstyrelsen i Kalmar län kontaktas. Övriga anläggningar eller kulturlager som påträffades skulle undersökas och dokumenteras på sedvanligt vis.

Metod och genomförande

Förundersökningen genomfördes som en schaktningsövervakning under 6 dagar, mellan den 24 januari och den 1 februari 2022, vilket innebar att en arkeolog då följde grävmaskinen som schaktade för ledningarna.

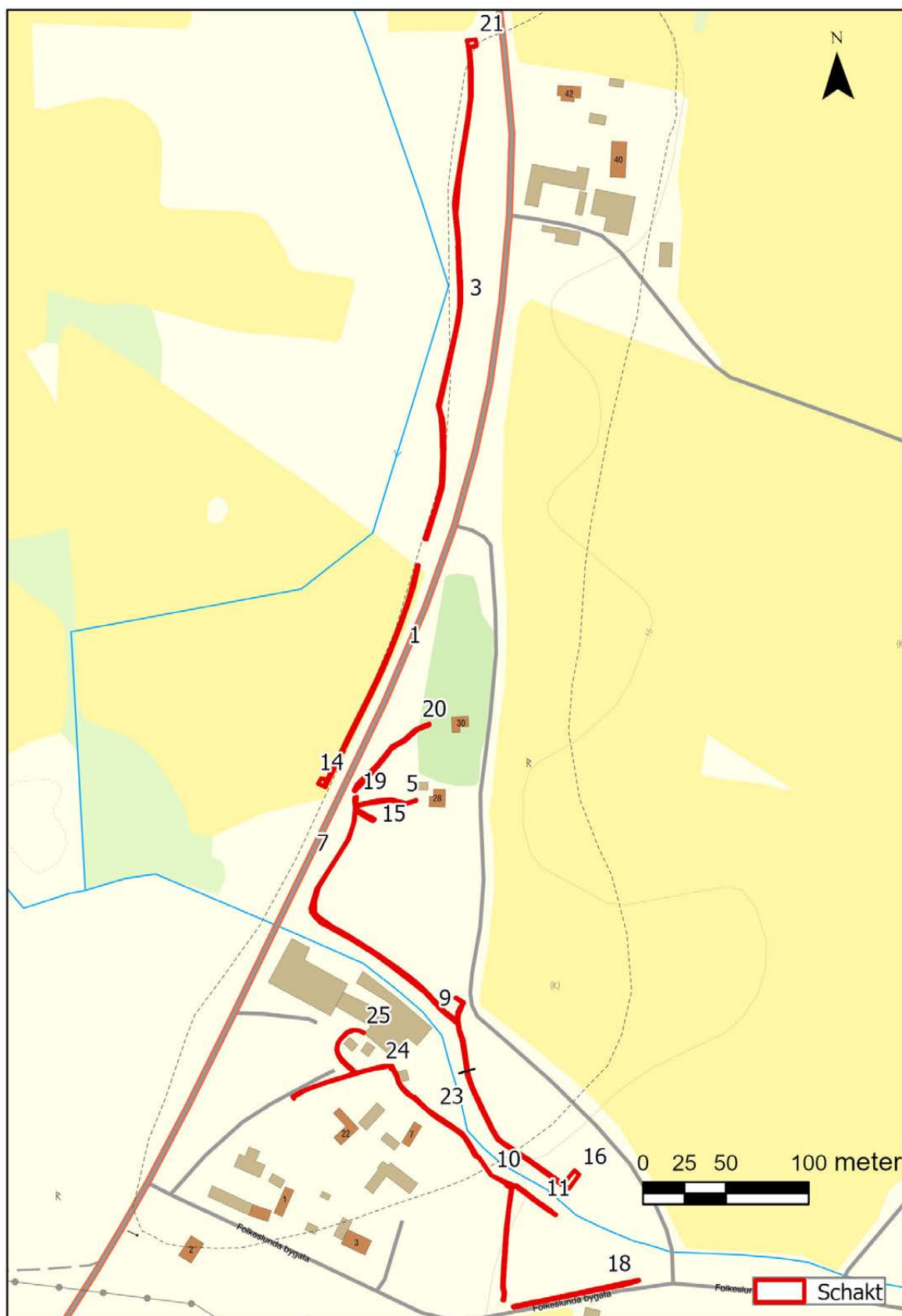
Schakten hade varierande bredd beroende på markens egenskaper och vilken typ av ledningar som skulle läggas ned i schakten. På ett par ställen gjordes också avbanning av lite större ytor då dessa ytor skulle användas antingen till att ställa en

borrvagn på eller där röret som borrades under vägen skulle komma upp. Schaktdjupet reglerades av markens beskaffenhet men låg oftast mellan 0,6 och 0,7 m (fig. 4 & 5).

Då schaktningsövervakningen gjordes tidigt på året så vattenfylldes schakten ganska snabbt efter det att schakten tagits upp. Vissa dagar snöade det också ymnigt vilket gjorde att siktförhållandena inte var de bästa.

Figur 3. Vissa dagar snöade det rikligt och snön lade sig i schakten. Foto från söder.

Figur 4. Schaktöversikt i den norra delen.

Figur 5. Schaktöversikt i den södra delen.

Metalldetektering fanns med i undersökningsplanen som en arbetsmetod för att användas om konstruktioner påträffades. Då inga konstruktioner framkom vid schaktningen kom heller inte metalldetekteringen att genomföras.

Förundersökningen genomfördes på så sätt att schaktningen gjordes med arkeolog på plats. När schaktningen var klar lades ledningen ner och schaktet återfylldes. Detta gjorde att arkeologen var på plats främst under första halvan av dagen.

En anläggning i form av en härd undersöktes på sedvanligt sätt genom rensning och snittning för hand. Anläggningen dokumenterades genom inmätning och beskrivning. I härden togs ett prov som först skickades på vedartsbestämning till Vedlab i Falun (se bilaga 3) och därefter på ¹⁴C-analys till Ångströmlaboratoriet i Uppsala (se bilaga 4).

Alla schakt mätts in med GPS i Sweref 99TM. Fotografier togs med digitalkamera och har registrerats i en accessdatabas.

Resultat

Förundersökningen genomfördes som en schaktningsövervakning och schakten kom till största delen att grävas i redan omgrävda ytor. Sammanlagt grävdes 18 schakt till en sammanlagd yta av ca 1377 m², (se bilaga 1).

I flera av schakten syntes det tydligt att det redan varit schaktat och vissa ytor var omrörda sedan vägbreddningen och undersökningar på 1960–70-talet. Då schaktningen skedde tidigt på året så vattenfylldes också flera av schakten (fig. 6).

Vid undersökningen påträffades endast en hård (A1) som delvis låg utanför det tänkta schaktet (fig. 7). En något större yta öppnades därför

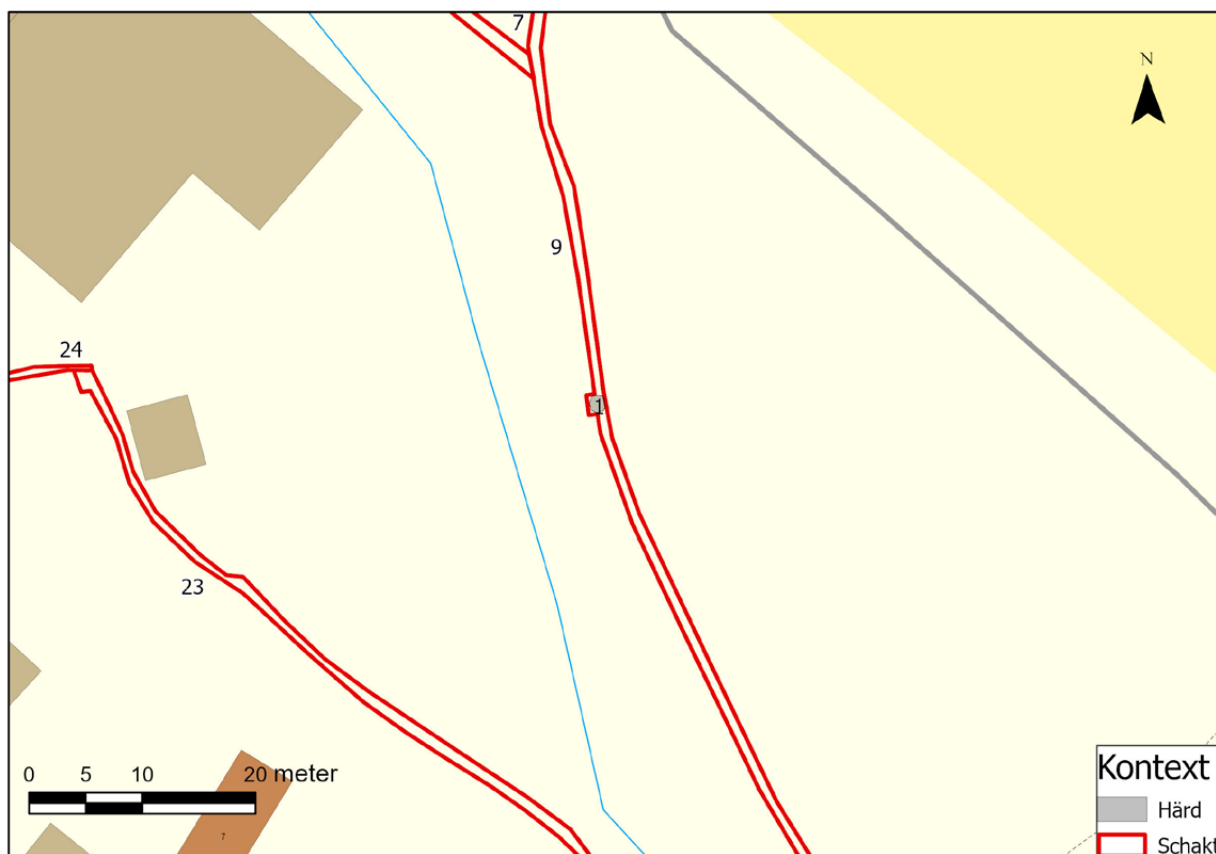
i anslutning till anläggningen. Den låg mycket grunt i en kohage strax västsydväst om den tidigare undersökta boplatsen L1955:2046. Härden var oval till formen 1,28x0,8 m i plan och ca 0,1 m djup. Fyllningen bestod av sotig sand och enstaka skärviga stenar (fig. 8).

Provet som togs i härden innehöll träkol från ek. Härden daterades genom ¹⁴C till 774–489 f. Kr (2σ, Ua-74405) till perioden yngre bronsålder och till tidig förromersk järnålder (Bilaga 3).

I övrigt så påträffades inga lämningar, konstruktioner eller fynd.

Figur 6. Schakten vattenfylldes snabbt av vatten som trängde upp underifrån. Foto från norr.

Figur 7. Härdens placering i schakt 9.

Figur 8. Foto på härden. Foto från öster.

Tolkning och åtgärdsförslag

Under åren 1969–1973 undersöktes gravfältet L1955:1871 av Riksantikvarieämbetets Ölands-kontor (Schulze 2005). Vid undersökningen under-söktes 130 gravar från bronsålder till vikingatid, där större delen tidsbestämdes till vikingatid. I samband med undersökningarna påträffades även boplatslämningar under gravarna. Vid undersök-ningstillfället lyckades man inte att datera boplatslämningarna. Vid den nu genomförda schakt-ningsövervakningen påträffades en hård och avsikten var att genom ^{14}C -analys kunna datera den och om möjligt även indirekt datera de tidigare de tidigare undersökta boplatslämningarna.

Träkolet som först vedartsanalyserades visade sig komma från en ek. Ekar kan ha en hög egenål-der och kan bli 500–1000 år gamla varför hän-syn måste tas till detta vid tolkningen av resulta-ten. Enligt Erik Danielsson, Vedlab, är det dock mer sällan som ekarna blir över 500 år (bilaga 3). ^{14}C -analysen gav en datering till perioden yngre bronsålder/tidig förromersk järnålder, 774–489 f. Kr. Resultatet av analysen visade på aktiviteter som kan höra samman likväl med gravfältets äldre skede som med boplaten. De anläggningar som påträffats tidigare täcktes av flygsand vil-ket inte härden som påträffades vid den aktuella

Figur 9. Graven "Wärners sten" under utgrävning på 1960–70-talet. Graven är bara delvis undersökt.

förundersökningen inte gjorde. Det är av stor vikt att undersöka och datera boplatsslämningar inom eller i direkt anslutning till gravfälten, eftersom man, liksom i detta fall, tidigare sällan daterat dessa. Det kan ge en bättre bild av de äldre boplatser som funnits i dessa lägen men också ge en bättre förståelse av aktiviteter med anknytning till gravfälten, både när dessa var i bruk och senare. Ett exempel är boplatserna intill ett gravfält i Kastlösa som undersöktes 2021. Resultaten från undersökningen visade att det finns vendeltida och vikingatida aktiviteter i direkt närhet till gravfältet från förromersk-romersk järnålder (Gunnarsson 2021).

Förutom härden påträffades inget av antikvariskt intresse och de flesta schakten kom att gå i redan schaktade, undersökta eller omrörda ytor. Inför nedläggandet av de nu planerade ledningarna ansåg Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum därför inte att det var nödvändigt med ytterligare antikvariska åtgärder. Skulle det däremot bli aktuellt med ytterligare schaktningar i området kan det vara nödvändigt med ytterligare antikvariska insatser då det finns gravar i området som tex "Wärners sten" där endast delar av graven är undersökt (fig. 9).

Referenser

Lundh, K. & Rasch, M., 1991 Långlöt socken.
Beskow-Sjöberg, Margareta & Hagberg,
Ulf Erik (red.). *Ölands järnåldersgravfält*.
Vol. 2, Högsrum, Glömminge, Algutsrum,
Torslunda, Långlöt, Runsten, Norra
Möckleby och Gårdby. Stockholm:
Riksantikvarieämbetet och Statens
historiska museer

Gunnarsson, F. 2021. Invid Kastlösa gravfält
Stolprader och undersökning av en
hällkistegrav Arkeologisk undersökning 2021
Kastlösa (L1955:4073), Kastlösa 9:4, Kastlösa
socken, Mörbylånga kommun, Kalmar län,
Öland. Arkeologisk rapport 2021:33 Kalmar
läns museum

Schulze, H. 2005.
RAPPORTSAMMANSTÄLLNING.
Undersökning: Öl, Långlöts sn, Folkeslunda,
RAÄ 52-54, 1969-1973. Ansvarig institution:
Riksantikvarieämbetet (Ölandskontoret).
Riksantikvarieämbetet. (RAÄ dnr 321-1144-
2005)

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-1708-2021
Kalmar läns museums dnr:	33-289-2021
Projektnummer KLM:	A2166
Uppdragsgivare:	E.ON Energidistribution AB
Landskap:	Öland
Kommun:	Borgholm
Socken:	Långlöt
Fastighet:	Folkeslunda 15:1, Långlöt kyrka 1:1
Fornlämningsnr:	L1955:1871, L1957:112, L1955:1874, L1955:1875, 1955:1876, L1955:1879, L1955:1880, L1955:1881, L1955:1878, L1957:411, L1955:2046
X koordinat:	6288305 (N)
Y koordinat:	605297 (E)
Latitud:	56.731541
Longitud:	16 686 338
M ö h:	15 möh
Fältarbetstid:	2022-01-24-2022-02-01
Antal arbetsdagar:	6 dagar
Personal:	Cecilia Ring
Foto, Du-nummer:	Du395_001-0018
Fynd:	Inga fynd.
Analyser:	Vedlab, Falun och Ångströmlaboratoriet, Uppsala.
Tidsålder:	Yngre bronsålder /äldre järnålder
Dokumentation:	All dokumentation förvaras på KLM.
Inmätning:	GPS. Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem SWEREF 99 TM och RH2000.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell	25
Bilaga 2. Fotolista digitala bilder	26
Bilaga 3. Vedartsanalysrapport av Erik Danielsson, Vedlab	28
Bilaga 4. ¹⁴ C-analysrapport av Lars Beckel, Uppsala universitet	30

Bilaga 1. Schakttabell

Schakt-nummer	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Beskrivning
1	146	1	0,7	Schakt för ledning. Matjorden mellan 0.35-0.75 m djupt. Undergrund av kalkstensmorän
3	300	1	0,75	Schakt för ledning, 0.2-0.7 m djupt. I norr fin sand. I mitten mycket fyllnadsmassor. Från vägbyggen enligt markägaren. I söder delvis morän men även silt. Stora delar av schaktet vattenfylldes.
5	37	1	0,65	Schakt bestående av 0.4 meter matjord undergrund av kalkstensgrus
7	180	1	0,7	Påfört material till hårdgörning av yta. Schaktet gick intill en svämbrunn som det schaktats för tidigare.
9	145	1	0,5	Största delen av schaktet gick genom en kohage. Mycket tunnt matjorslager, 0.2. Undergrund av fin sand
10	85	1,1	0,5	Största delen av schaktet gick genom en kohage. Mycket tunnt matjorslager, 0.2. Undergrund av fin sand
11	31	0,9	0,5	Schaktet gick genom en kohage. Mycket tunnt matjorslager, 0.2. Undergrund av sand
14	4	4,75	0,6	Yta för borrhål. 0,3 matjorslager. Undergrund av kalkstensmorän
15	13	1,55	0,75	Schakt bestående av 0.5 meter matjord undergrund av kalkstensgrus.
16	10,7	4,3	0,5	Provgrop för borrhål
18	77,5	0,9	0,8	Schakt för ledning till belysningsstolpar. Tunt marktäcke, ca 0,3 djupt därunder uppfylld mark till vägbanan.
19	3,5	1,3	0,7	Schakt för elskåp
20	63	1	0,5	Matjorden 0,3 m djup. Undergrund bestående av kalkstensmorän och längst i nordöst silt. Ovanpå markytan stora mängder dumpad sten
21	4,15	5	0,6	Schakt för borrhål
22	18	2,2	0,5	0,15 m tjock marjod, undergrund bestående av fin sand
23	90	1,1	1	Schakt i hage och inne på ladugårdspan. Matjord mellan 0.1,-0.4. Undergrund av fin sand.
24	64	0,4	0,65	Schakt delvis på ladugårdsplan samt i vägkant. 0.2-0,5 meter matjord och fyll. Mycket fyllnadsmassor och hårdgjord yta på ladugårdsplanen. I vägkant mer sand.
25	42	0,7	0,5	Uppfyllt med mycket sten. Ingen naturlig markyta kvar utan allt är hårdjort som ladugårdsplan

Bilaga 2. Fotolista digitala bilder

Fotolista digitala bilder

Landskap: Småland
Socken: Långlöt
Fastighet: Folkeslunda 15:1

2022

DU 395

Nr	Motiv	Från	Datum
1	Schakten vattenfylldes snabbt, schakt 3	N	2022-01-24
2	Schakten vattenfylldes snabbt, schakt 3	NNV	2022-01-24
3	Ett tunt matjordstäckes. Undergrunden betod bitvis av sand. Schakt 3	S	2022-01-24
4	Schakt 9 söder om den tidigare undersökta boplatsen.	S	2022-01-26
5	Schakt 9 söder om den tidigare undersökta boplatsen.	S	2022-01-26
6	Schakt 7. Bitvis var matjordstäckets tjockare	Ö	2022-01-26
7	Norra delen av schakt 9	S	2022-01-26
8	Placeringen av schakt 20	SSV	2022-01-27
9	Vissa dagar snöade det. Schakt 23 i förgrunden	V	2022-02-01
10	Vissa dagar snöade det. Schakt 23 i förgrunden	V	2022-02-01
11	Pågrund av snön var det svårt att se något i schakten, schakt 23	S	2022-02-01
12	Pågrund av snön var det svårt att se något i schakten, schakt 23	S	2022-02-01
13	Schakt 24 gick större delen i hårdgjord yta utanför ladugården	SV	2022-02-01
14	Schakt 24 gick precis utanför tomtgränsen	SSV	2022-02-01
15	Schakt 25 gick i redan hårdgjord yta utanför ladugården	S	2022-02-01
16	Härden	Ö	2022-01-26
17	Härden	Ö	2022-01-26

Du395_013

Du395_014

Du395_015

Du395_017

Du395_018

Framsida

Du395_001

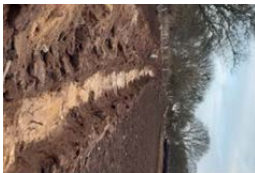
Du395_002

Du395_003

Du395_004

Du395_005

Du395_006

Du395_007

Du395_008

Du395_009

Du395_010

Du395_011

Du395_012

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 22026

**Vedartsanalyser på material från Öland, Borgholm,
Folkeslunda**

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 22026

2022-04-05

Vedartsanalyser på material från Öland, Borgholm, Folkeslunda

Uppdragsgivare: Cecilia Ring/Museiarkeologi sydost

Arbetet omfattar ett kolprov taget i en härd.

Provet innehåller kol från ek. Ek kan ge hög egenålder vilket får tas med vid bedömning av dateringsresultatet.

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad Mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
1	1	Härd	1,0g	1,0g 2 bitar	Ek 2 bitar	Ek 65mg	

Erik Danielsson/VEDLAB

Box 178

791 24 FALUN

Tfn: 070 34 00 645

E-post: vedlab@vedlab.se

www.vedlab.se

De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Ek	<i>Quercus robur</i>	500- 1000 år	Växer bäst på lerhaltiga mulljordar men klarar också mager och stenig mark. Vill ha ljus, skapar själv en ganska luftig miljö med rik undervegetation med tex hassel.	Hård och motståndskraftig mot väta. Båtbygge, stängselstolp, stolpar, plogar, fat. Energirik ved ger mycket glöd.	Ekollonen har använts som grisfoder. Trädet har ofta ansetts som heligt. Man talar ofta om 1000-års ekar men de är sällan över 500 år.

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsén, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomi 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färskas vedprover.

Uppsala 2022-06-01

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Telefax:
018 – 55 5736

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Cecilia Ring
Kalmar läns museum
Box 104
391 21 KALMAR

Resultat av ^{14}C datering av träkol från Folkeslunda, Kalmar län, Småland. (p 4370)

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰}$ V-PDB	^{14}C ålder BP
Ua-74405	KP1	-25,5	2 492 $\pm$ 30

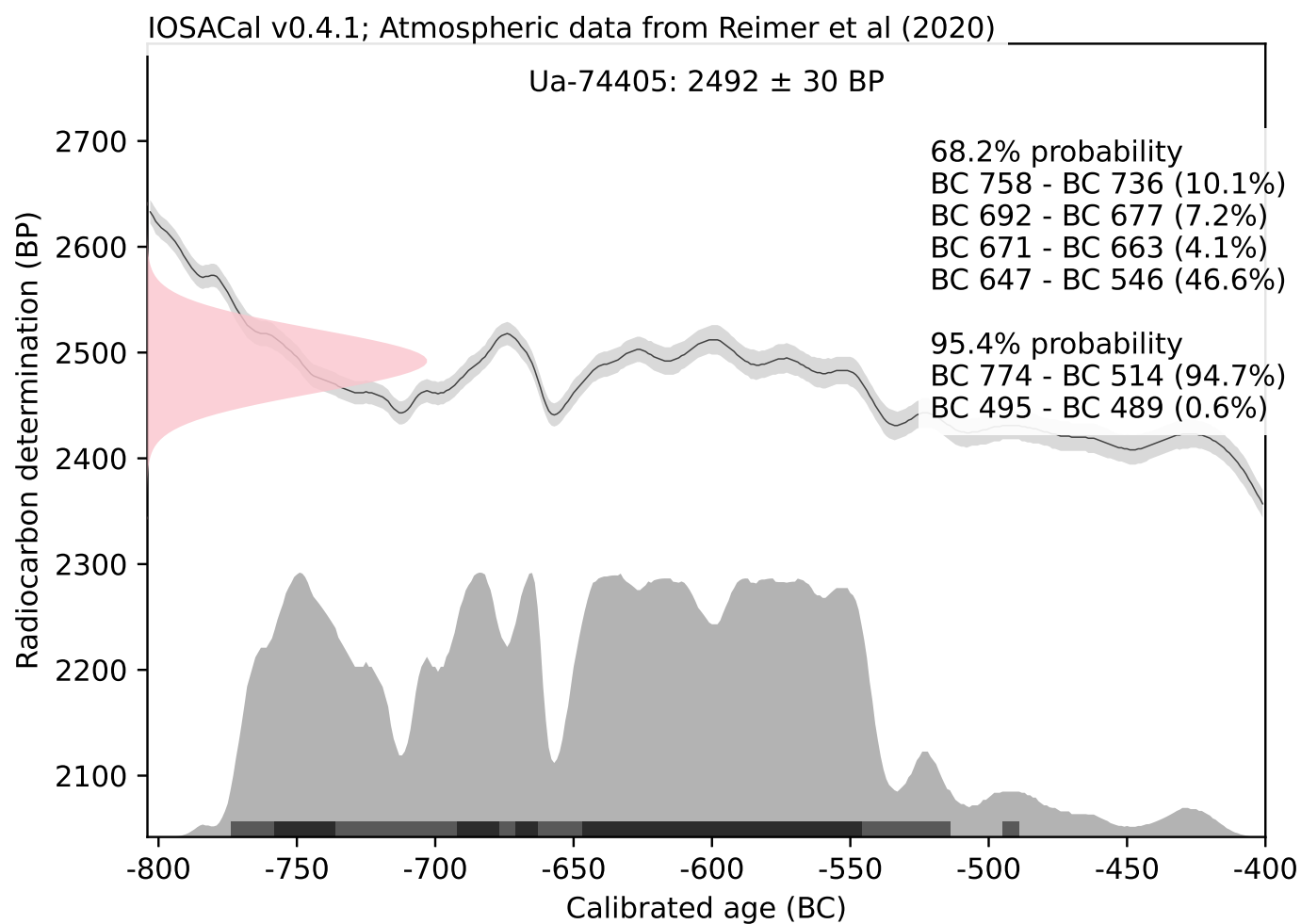
Med vänliga hälsningar

Lars
Beckel

Elektroniskt undertecknad
av Lars Beckel
Datum: 2022.06.02
13:17:40 +02'00'

Lars Beckel/Daniel Primetzhofer

Kalibreringskurvor

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se

